

Plenarhandling

B9-0510/2022

21.11.2022

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av ett uttalande av kommissionen

i enlighet med artikel 132.2 i arbetsordningen

om resultatet av moderniseringen av energistadgefördraget
(2022/2934(RSP))

Danuta Maria Hübner, Maria da Graça Carvalho
för PPE-gruppen

B9-0510/2022

Europaparlamentets resolution om resultatet av moderniseringen av energistadgefördraget (2022/2934(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av energistadgefördraget från 1994,
- med beaktande av förslaget av den 5 oktober 2022 till rådets beslut om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar vid energistadgekongressens 33:e möte (COM(2022)0521),
- med beaktande av förslaget av den 5 oktober 2022 till rådets beslut om den ståndpunkt som ska intas på Euratoms vägnar vid energistadgekongressens 33:e möte (COM(2022)0522),
- med beaktande av den moderniseringsprocess för energistadgefördraget som inleddes 2017 och EU:s textförslag till detta,
- med beaktande av kommissionens meddelande av den 5 oktober 2022 om ett avtal mellan medlemsstaterna, Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen om tolkning av energistadgefördraget (COM(2022)0523),
- med beaktande av den principöverenskommelse om utkastet till moderniserat energistadgefördrag som nåddes den 24 juni 2022,
- med beaktande av Europeiska unionens domstols dom av den 2 september 2021 i mål C-741/19 (begäran om förhandsavgörande avseende Republiken Moldavien mot Komstroy LLC)¹,
- med beaktande av mandatet för arbetsgrupp III inom FN:s kommission för internationell handelsrätt (Uncitral) 2017 som består i att arbeta med en reform av tvistlösningen mellan investerare och stat,
- med beaktande av de förhandlingsdirektiv som rådet utfärdade 2018 om bemyndigande för kommissionen att på EU:s vägnar och inom ramen för Uncitral förhandla om en konvention om inrättande av en multilateral domstol för biläggande av investeringstvister, och det efterföljande EU-förslaget om detta,
- med beaktande av de politiska riktlinjerna för nästa Europeiska kommission (2019–2024) – *En ambitiösare union – Min agenda för Europa*,
- med beaktande av det avtal som antogs vid den 21:a partskonferensen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar i Paris den 12 december 2015

¹ EU:C:2021:655.

(Parisavtalet),

- med beaktande av de handels- och investeringsavtal som EU har ingått, särskilt ”andra generationens” avtal med Kanada, Singapore, Vietnam och Japan,
- med beaktande av avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan², som trädde i kraft den 1 maj 2021, särskilt avdelning II om tjänster och investeringar,
- med beaktande av artikel 115 i arbetsordningen,
- med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Kommissionen har på EU:s och dess medlemsstaters vägnar förhandlat fram en modernisering av energistadgefördraget från 1994, som bland annat reformerar energistadgefördragets standarder för investeringsskydd och mekanismerna för tvistlösning mellan investerare och stat och uttryckligen tillåter länder att vidta lagstiftningsåtgärder av skäl som avser miljöskydd eller klimatåtgärder.
 - B. Vid sitt 33:e möte den 22 november 2022 förväntas Energistadgekonferensen (konferensen) godkänna besluten om modernisering av energistadgefördraget när det gäller dess ikraftträdande och den provisoriska tillämpningen av ändringar av texten i fördraget och ändringar av dess bilagor.
 - C. EU har ett röstantal som motsvarar det antal medlemsstater som är fördragsslutande parter. Endast om EU inte utövar sin rösträtt får medlemsstaterna utöva sin.
 - D. De EU-medlemsstater som är fördragsslutande parter måste ratificera avtalet om det moderniserade energistadgefördraget i enlighet med sina nationella ratificeringsregler, när det gäller de delar av fördraget som omfattas av deras nationella behörighet. Denna ratificering är åtskild från EU:s ratificering.
 - E. Med anledning av kommissionens tidigare åtaganden utlovade kommissionsordförande Ursula von der Leyen i sina politiska riktlinjer för nästa kommission 2019 att ”alltid föreslå att handelsavtal tillämpas provisoriskt först när Europaparlamentet har gett sitt godkännande”.
 - F. Det finns fortfarande omkring 1 500 bilaterala investeringsavtal som medlemsstaterna ratificerade före Lissabonfördraget. De innehåller den äldre modellen för investeringsskyddsregler, medger inte någon uttrycklig rätt att reglera eller göra undantag för avhjälpande åtgärder mot miljö- och klimatförändringarna och tillämpar det icke reformerade systemet för tvistlösning mellan stater och investerare, precis som det nuvarande energistadgefördraget. Inget av de nya, moderna internationella investeringsavtal som EU har förhandlat fram sedan Lissabonfördraget har trätt i kraft.

² EUT L 149, 30.4.2021, s. 10.

1. Europaparlamentet välkomnar EU:s och dess medlemsstaters insatser för att driva på moderniseringen av energistadgefördraget, särskilt när det gäller att modernisera standarderna för investeringsskydd, däribland målen i Parisavtalet, främja hållbar utveckling och begränsa skyddet till nya och befintliga investeringar i fossila bränslen.
2. Europaparlamentet erkänner att det moderniserade energistadgefördraget förhandlades fram efter november 2018 som svar på EU-medlemsstaternas starka krav på att reformera reglerna för investeringsskydd och anpassa fördraget till EU:s åtaganden enligt Parisavtalet. Parlamentet stöder insatserna för att modernisera energistadgefördraget.
3. Europaparlamentet beklagar resultatet av mötet i Ständiga representanternas kommitté (Coreper) den 18 november 2022. Parlamentet noterar att flera medlemsstater nyligen har meddelat sin avsikt att dra sig ur energistadgefördraget.
4. Europaparlamentet är bekymrat över att skiljemännen, trots EU-domstolens dom i målet Republiken Moldavien mot Komstroy LLC om att energistadgefördragsbestämmelserna om tvistlösning mellan investerare och stat inte är tillämpliga vid tvister inom EU, har fortsatt att upprepade gånger ignorera domen och avgöra tvister inom EU. Parlamentet noterar att mer än 40 EU-interna skiljedomsförfaranden om investeringar på grundval av energistadgefördraget pågår just nu. Parlamentet välkomnar den planerade ändringen av klausulen om regionala organisationer för ekonomisk integration i det moderniserade energistadgefördraget för att förhindra skiljedomsförfaranden mellan EU-investerare och medlemsstaterna. Parlamentet är övertygat om att det säkraste rättsliga sättet att säkerställa att tvister inom EU upphör är att modernisera energistadgefördraget.
5. Europaparlamentet noterar kommissionens förslag till ett inbördes avtal om att energistadgefördraget inte ska tillämpas på tvister inom EU. Parlamentet påminner om att alla medlemsstater måste vara parter i ett sådant inbördes avtal för att det ska vara relevant. Parlamentet understryker att det inbördes avtalet inte kommer att vara tillämpligt på andra fördragsslutande parter, såsom Förenade kungariket, Schweiz eller Japan, vars företag fortfarande kommer att kunna väcka talan mot EU:s medlemsstater så länge tidsfristklausulen gäller i händelse av utträde ur energistadgefördraget. Parlamentet upprepar sin övertygelse om att det säkraste rättsliga sättet att säkerställa att tvister inom EU upphör är att ändra direkt i fördraget, eftersom skiljemännen vid upprepade tillfällen har valt att grunda sina avgöranden enbart på tolkningen av fördraget, snarare än att anlägga ett helhetsperspektiv.
6. Europaparlamentet välkomnar att moderniseringsprocessen kommer att göra fördraget förenligt med Parisavtalet. Parlamentet konstaterar att uppnåendet av EU:s klimatmål kan respekteras eftersom de moderniserade reglerna gör det möjligt för EU och dess medlemsstater att bedriva den nödvändiga klimat- och energiomställningspolitiken.
7. Europaparlamentet anser att EU har varit en trovärdig förhandlingspartner i förhandlingarna om energistadgefördraget, särskilt i sina ansträngningar att uttryckligen bekräfta alla fördragsslutande parters rättigheter och skyldigheter enligt Parisavtalet. Parlamentet välkomnar införandet av moderniserade standarder för investeringsskydd i linje med EU:s reformerade strategi och ”rätten att reglera”, i synnerhet när det gäller klimatåtgärder och omställningen till ren energi.

8. Europaparlamentet understryker att i en tid då det krävs ökade globala investeringar i ren energi skulle ett moderniserat energistadgefördrag utgöra den rättsliga ram som behövs för att uppmuntra europeiska energiföretag att investera i förnybar energi hos andra fördragsslutande parter, bland annat många utvecklingsländer som är beroende av en stark mobilisering av privata investeringar för att klara omställningen till en ren ekonomi.
9. Europaparlamentet stöder EU:s ståndpunkt att skydd för investeringar i fossila bränslen bör uteslutas. Parlamentet oroas över att om det moderniserade energistadgefördraget inte antas kommer alla medlemsstater som fortfarande är parter i fördraget att fortsätta att skydda befintliga och nya investeringar i fossila bränslen utan att ha en tidshorisont för att avveckla detta skydd. Parlamentet välkomnar det föreslagna undantaget för fossila bränslen i det moderniserade fördraget. Parlamentet konstaterar att med ett moderniserat energistadgefördrag kommer nya investeringar i fossila bränslen, från och med den 15 augusti 2023, inte längre att skyddas. Vidare konstaterar parlamentet att befintliga investeringar i fossila bränslen kommer att omfattas av en utfasningsperiod på 10 år som ska inledas så snart EU provisoriskt börjar tillämpa det moderniserade energistadgefördraget. Parlamentet noterar att brytdatumet i det moderniserade energistadgefördraget är 2040, då inga investeringar i fossila bränslen längre kommer att skyddas om fördragsslutande parter väljer att tillämpa det ovannämnda undantaget. Parlamentet noterar att fördragsslutande parter som drar sig ur energistadgefördraget innan det moderniseras kommer att bli föremål för dess tidsfristklausul på 20 år, där investeringar i fossila bränslen kommer att fortsätta att skyddas enligt icke-moderniserade bestämmelser om tvistlösning mellan investerare och stat. Parlamentet framhåller att trots att Italien drog sig ur energistadgefördraget den 1 januari 2015 har landet ändå varit föremål för sju mål inom ramen för energistadgefördragets tvistlösningsmekanism efter sitt utträde. Det senaste målet inleddes 2020.
10. Europaparlamentet är djupt oroat över bristen på samstämmighet i vissa medlemsstaters politik när det gäller internationella investeringsavtal. Parlamentet noterar med oro att vissa medlemsstater fortsätter att förhandla fram bilaterala investeringsavtal som inte innehåller moderna standarder för investeringsskydd i linje med EU:s reformerade strategi, som fortfarande skyddar investeringar i fossila bränslen och som inte hänvisar till deras åtaganden enligt Parisavtalet. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att bedriva en internationell investeringspolitik som är förenlig med EU:s moderniserade politik. Parlamentet uppmanar kommissionen att inte ge medlemsstaterna tillstånd att ingå bilaterala investeringsavtal som inte respekterar EU:s reformerade investeringspolitik.
11. Europaparlamentet stöder de pågående förhandlingarna i Uncitrals tredje arbetsgrupp, där EU och dess medlemsstater arbetar för att inrätta en multilateral investeringsdomstol, som skulle bli dess behöriga dömande organ för att lösa internationella investeringstvister. Parlamentet noterar att den multilaterala investeringsdomstolen skulle vara ett stort avsteg från systemet för tvistlösning mellan investerare och stat. Parlamentet påpekar att den multilaterala investeringsdomstolen, när den väl har inrättats, kommer att vara direkt tillämplig på alla pågående bilaterala och multilaterala investeringsavtal – däribland energistadgefördraget – för de länder som anslutit sig till dem. Parlamentet påminner om att systemet med den multilaterala investeringsdomstolen, i enlighet med artikel 30.3 i 1969 års Wienkonvention om

traktaträtten, därför kommer att ha företräde framför mekanismerna för tvistlösning mellan investerare och stat. Parlamentet uppmanar kommissionen att på ett framgångsrikt sätt, så snart som möjligt, slutföra förhandlingarna i Uncitrals tredje arbetsgrupp.

12. Europaparlamentet anser därför att antagandet och ratificeringen av energistadgefördragets ändringar är rätt väg framåt snarare än ett utträde från EU:s sida, i synnerhet med tanke på konsekvenserna av den 20-åriga tidsfristklausulen i fördraget.
13. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och EU-medlemsstaterna att i egenskap av fördragsslutande parter stödja antagandet av energistadgefördragets modernisering den 22 november och att ratificera det moderniserade energistadgefördraget.
14. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen samt till medlemsstaternas regeringar och parlament.